

5. Джуэлл К. География инноваций: локальные центры и глобальные сети. ВОИС. 2019. URL: https://www.wipo.int/wipo_magazine/ru/2019/06/article_0001.html

6. Ачкасова Т.А., Горкин А.П. Географизация стадий инновационного процесса. URL: <http://www.geogr.msu.ru/science/conf/lom/achkasova.php?print=Y>

ДО НАУКОВОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРОЕКТОВАНОГО ЛАНДШАФТНОГО ЗАКАЗНИКА МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ «ЯСНОПІЛЬСЬКИЙ»

Вертель В. В., Вертель Г. І.

Природний заповідник «Михайлівська цілина»

Станом на сьогодні ступінь розораності земель Липоводолинського району Сумської області становить 62,82%, а площа заповідних територій – 392,77 га, що складає 0,44% від його загальної площі [5]. Програмою діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України від 29.09.2019 № 849 та Законом України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» [2] передбачено збільшення та розширення територій природно-заповідного фонду (далі – ПЗФ). Крім того, відповідно до статті 15 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» [3] на природні заповідники покладається координація і проведення наукових досліджень на територіях заказників, пам'яток природи, заповідних урочищ у регіоні. Тож з метою розширення мережі територій та об'єктів ПЗФ Сумської області науковими співробітниками природного заповідника «Михайлівська цілина» зібрані матеріали, що можуть слугувати науковим обґрунтуванням створення ландшафтного заказника місцевого значення на території Липоводолинського адміністративного району Сумської області (рисунок 1).

Не зважаючи на певний відсоток територій та об'єктів ПЗФ, держава щодня втрачає степ як елемент ландшафту та генофонд унікальної флори та фауни. Розширення мережі природно-заповідних територій України взагалі та Сумщини зокрема, де відсутні великі за площею природні масиви, мусить відбуватися в першу чергу за рахунок степових біотопів. З метою збільшення кількості об'єктів ПЗФ Сумської області та збереження в природному стані типових для Лісостепової ландшафтно-зони природних комплексів з усією сукупністю їх компонентів пропонується оголосити систему балок, що розташовані неподалік с. Яснопільщина на території Липоводолинської селищної об'єднаної територіальної громади, об'єктом ПЗФ місцевого значення (ландшафтним заказником).

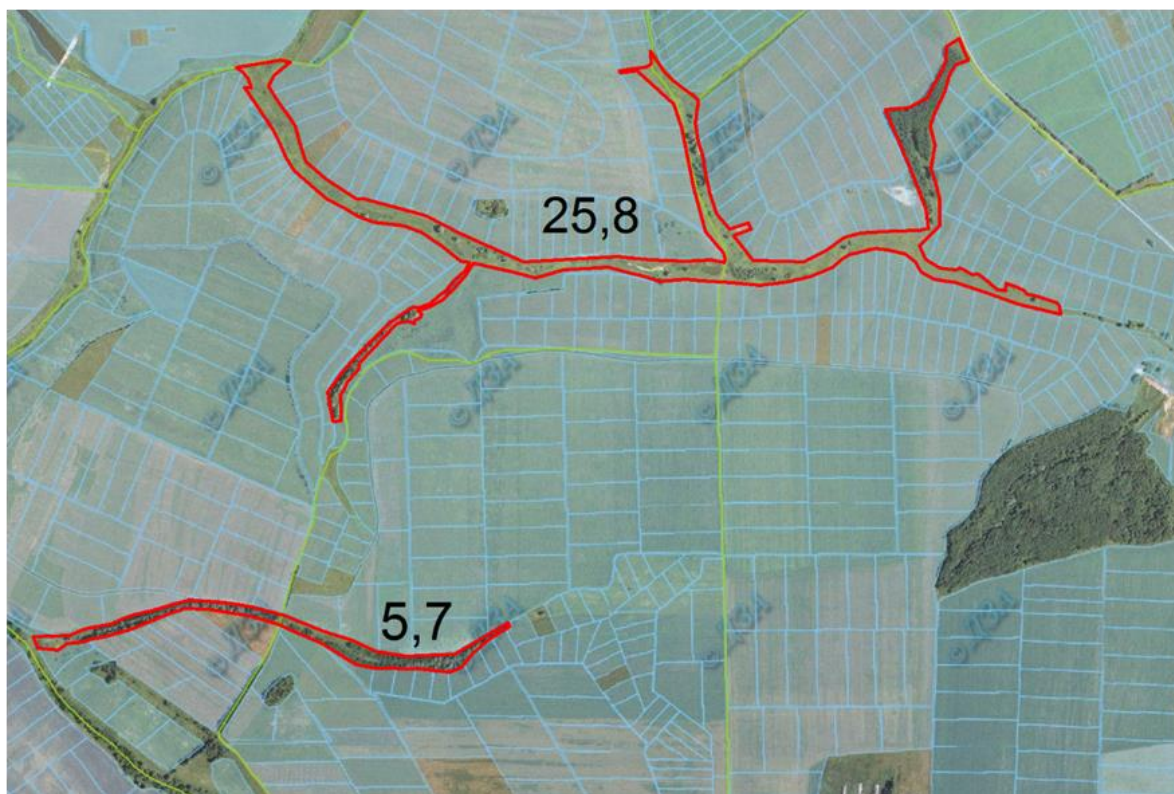

Рис. 1. Схема розташування проектного ландшафтного заказника, М 1:25000

За даними публічної кадастрової карти України, перспективні для заповідання земельні ділянки значаться як землі запасу (земельні ділянки кожної категорії земель, які не надані у власність або користування громадянам чи юридичним особам), а також входять до складу лісового фонду Дочірнього підприємства «Липоводолинський агролісгосп» обласного комунального агролісгосподарського підприємства «Сумиоблагроліс». Площа території запропонованої до заповідання складає 31,5 га.

Його територія відповідно до фізико-географічного районування України знаходиться в межах Північно-Полтавської підвищеної області Лівобережно-Дніпровської лісостепової провінції Лісостепової зони Східноєвропейської рівнини. За схемою фізико-географічного районування Сумського Придніпров'я вона входить до складу Псельсько-Хорольського району Роменсько-Конотопського округу Лівобережно-Дніпровської провінції [4]. Відповідно до геоботанічного районування об'єкт перебуває в межах Роменсько-Полтавського округу Лівобережно-Придніпровської підпровінції Східно-Європейської провінції Європейсько-Сибірської лісостепової області [1].

Типовою ознакою Псельсько-Хорольського району, яка чітко проявляє себе і в межах проектного заказника, є те, що територію формують розчленовані напівувалисті низинні лесові рівнини. Проектована для заповідання територія представлена двома відокремленими одна від одної

ділянками та являє собою систему розгалужених балок зі слабо змитими мологумусними чорноземами, у днищах зволожений. Ширина балок від 40 до 300 м, довжина від 1,6 (південна ділянка) до 3 км (північна ділянка) глибиною від до.15 м, крутизна схилів до 30 градусів. Географічні координати північної ділянки: широта – 50°34'10.20"N, довгота – 33°38'30.15"E., південної ділянки – широта – 50°33'28.45"N, довгота – 33°37'18.94" E).

Трав'янисті рослини представлені типовими для Сумщини видами: астрагал шорсткий (*Astragalus asper* Jacq.), скередка смердюча (*Crepis foetida* L.), стенаксис однорічний (*Aster annuus* L.), полин гіркий (*Artemisia absinthium* L.), будяк звичайний (*Cirsium vulgare* (Savi) Ten), синяк звичайний (*Echium vulgare* L.), сокирки польові (*Consolida regalis* Gray), тонконіг лучний (*Poa pratensis* L.), куничник наземний (*Calamagrostis epigejos* (L.) Roth.), пирій звичайний (*Elymus repens* (L.) Gould), дзвоники однобічні (*Campanula rapunculoides* L.), цмин пісковий (*Helichrysum arenarium* (L.) Moench), кропива дводомна (*Urtica dioica* L.), деревій майжезвичайний (*Achillea submillefolium* Klok. et Krytzka), рогіз вузьколистий (*Typha angustifolia* L.), цикорій дикий (*Cichorium intybus* L.). Астрагал шорсткий (*A. asper* Jacq.) занесений до Переліку видів тварин, рослин і грибів, що підлягають особливій охороні на території Сумської області.

Деревна та чагарникова рослинність представлена поодинокими деревами верби (*Salix* sp.), груші звичайної (*Pyrus communis* L.) та терену (*Prunus spinosa* L.). Лісові культури представлені вільхою чорною (*Alnus glutinosa* (L.) Gaerth.), кленом гостролистим (*Acer platanoides* L.), липою сердцелистою (*Tilia cordata* Mill.), вербою білою (*Salix alba* L.) та робінією звичайною (*Robinia pseudoacacia* L.).

Періодично в пошуках їжі територію об'єкту відвідують куріпка сіра (*Perdix perdix* L.), заєць-русак (*Lepus europaeus* Pall.), лисиця звичайна (*Vulpes vulpes* L.), козуля європейська (*Capreolus capreolus* L.). Тварини мають охоронний статус Міжнародного союзу охорони природи рівня LC.

Оголошення ландшафтного заказника має велике значення для збереження біорізноманіття не тільки на багатьох рівнях організації, а також і на різних територіальних рівнях. Крім того, воно має велике значення для збереження ландшафтів, типових для Лісостепової частини Сумської області зокрема та Лівобережжя України загалом. Зазначена територія репрезентує типовий для регіону ландшафтний комплекс із лучно-степовим фітоценозом, що має важливе природоохоронне, наукове та рекреаційне значення.

Балковий комплекс відносно добре збережений та є осередком існування значної кількості різноманітних рослин та тварин. Створення об'єкта ПЗФ дозволить зберегти цінні природні ландшафти, що сприятиме не тільки захисту

рослинності, й охороні поверхневих та підземних вод, здійснювати комплексну охорону ландшафтів та дозволить покращити рекреаційні характеристики місцевості. Збереження цієї території необхідне для недопущення ерозії ґрунту на прибалкових схилах та охорони земельних ресурсів району. Територія заказника може бути використана у природоохоронних, науково-дослідних та освітніх цілях.

Виходячи з викладеного, вважаємо за необхідне надати вказаній території статус ландшафтного заказника місцевого значення «Яснопільський» на площі 31,5 га.

Список використаних джерел:

1. Геоботанічне районування Української РСР / Т. Л. Андрієнко, Г. І. Білик, Є. М. Брадів [та ін.]. Київ: Наукова думка, 1977. 302 с.
2. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2697-19> (дата звернення: 01.09.2020).
3. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» (1992). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2456-12> (дата звернення: 01.09.2020).
4. Нешатаев Б. Н., Корнус А. А., Шульга В. П. Региональные природно-территориальные комплексы Сумского Приднепровья. *Екологія і раціональне природокористування*: Наукові записки Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка. 2005. С. 10–31.
5. Природно-заповідний фонд Сумської області: Атлас-довідник / [уклад.: Р. В. Бойченко, В. В. Вертель, О. Ю. Карлюкова та ін.]. 2-е вид., випр. та допов. К.: ТОВ «Українська Картографічна Група», 2019. 96 с.

РЕГІОНАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛАНДШАФТНО-КЛІМАТИЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ РУБІЖНИХ ТЕРИТОРІЙ: ПРОБЛЕМИ, ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ

¹Холявчук Д. І., ²Киналь О.В.

¹ Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,

² Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Актуальність проблеми. З'ясування особливостей перебігу природних процесів у межах окремих регіонів – важлива складова географічних досліджень в Україні. Актуальність природничих вишукувань набуває особливої значимості у часи нових викликів стосовно відновлюваного (сталого) розвитку територій – у світлі проблем раціонального природокористування в нових економічних ситуаціях та в умовах глобальних кліматичних змін. Достовірна географічна інформація про стани природних систем та їх зміни під впливом різних чинників набуває важливого значення для рубіжних територій